

הלכות שבת רעוררעו

רסה

הראשון דולק אבל לאחר שכבה הראשון אסור להשתמש לאור השני וכן אם הוסף שמן בנר הדולק אין היתר להשתמש לאורו אלא עד ככדי שיכלה השמן שהיה בנר בתהלה ואח"כ אסור^{קא}.

ויש חולקין על זה^{קב} ומתירין בין במדורה בין בנר בין בהוספת השמן אע"פ שהם של ישראל דכיון שבתהלה כשעשה הנכרי האיסור בשביל הישראל היה מותר להנות ממנו לא יצא מידי התירו לעולם אף לאחר שכלו עצים הראשונים או הנר הראשון או השמן הראשון ובמקום צורך גדול הדינו שעונג שבת תלוי בזה יש לסמוך על דבריהם להקל^{קג}:

מז וכל האיסורים שנתבארו בחימום כנגד המדורה או בית החורף אינן אלא בארצות שאינן קרות אבל בארצות הקרות^{קד} כמו במדינות אלו^{קה} מותר לומר לנכרי לעשות

מדורה בשביל ישראל כיום שהקור גדול^{קה} וכן לומר לו לחמם את בית החורף לפי שהכל הם בחולים אצל הקור הגדול אבל כיום שאין הקור גדול כל כך אם אין לו קטנים שמצטערים הרבה אסור לומר לנכרי לעשות מדורה או לחמם בית החורף^{קז}.

ואם עושה מדורה מעצמו מעצי ישראל צריך למחות בידו^{קח} ואם לא מיתה אסור להתחמם כנגדה^{קט} ואם חימם בית החורף מעצמו בשביל ישראל מעצי ישראל אסור ליכנס בו כדי להתחמם^{קכ} אבל אם הוא דר בו א"צ לצאת ממנו^{קכא}:

מז אם שכר הנכרי שסיקנו לו בכל יום ויום כל ימות החורף והסיקו גם בשבת כשאין הקור גדול הרי זה כעושה מעצמו^{קכב} וא"צ לצאת מבתו אלא שלכתהלה צריך למחות בו^{קכג}:

יז והנהגים היתר אף כיום שאין הקור גדול מכל מקום אין מוחין בירם שמוטב שהיו שגונגים ואל יתרו מזידים^{קכד} ואף ביום שהקור גדול אין לחמם בית החורף שני פעמים ביום השבת כי די במה שהסיק התנור פעם ראשון בבקר^{קכה} ומכל מקום הכל לפי הקור ולפי בית החורף אם ממשיך החום זמן מרובה והחכם עיניו בראשו^{קכז}:

רע"ז שלא לגרום כבוי הנר וכו' ח' סעיפים:

א נר דולק^א שהוא מונח קרוב אל הדלת^ב (נגד פתיחת הדלת ממש)^ג בענין

קח מור שז"ע ס"ה.

קו מ"ו סק"ד לדעת הפוסקים המתירים להעיל ס"ג. וראה ק"א שם.

קז מ"ו שם. וראה ק"א סוף ס"ק ה'.

קח הנהגות מרחיב ס"ה תנב. הנהגות מיימנות פ"ו אות ו בשם ר' יום טוב ועוד פוסקים. שז"ע ס"ה.

קט לכוז ס"ה.

קו משא"כ בניו נסמן ותשרי, כדלקמן ס' תקו ק"א ס"ק ד (ד"ה תרב המג"א).

קיא רבינו ירמיה נתיב יב ח"ג (ע, ב). שו"ת מהר"ל ס' קסו. שז"ע שם.

קיב מ"א ס"ק מו. וכדלעיל ס"ג. וראה במצוין לעיל שם ובס"ה, מוסקנתו במהר"ב, שאם הוא כדי שהישראל ידנה ממלאכה זו בשבת צריך למחות אף כשעניים של נכרי, ואם הוא רק מוסף על המדורה אין צורך למחות אף כשעניים של ישראל, שבה תלוי גם אם מותר להתחמם כנגדו.

קג כדלעיל ס"ג וס"ה וס"א, שאם מוחה ולא השניה בו מותר להשתמש באורו.

קד ראה תהלה לדוד סק"ב ביאורי השולחן ע"ו רמ"ו.

קטו כדלעיל ס"ב.

קסז ראה מהר"ב לסי' רמג ר"ה והכי נמי, שגם שפחה השבורה לשנה הרי כעושה מעצמו – כדלכא אמירה ישראל.

קז מ"א שם. וראה זכרון יוסף ס' צד.

קח שו"ת מהר"ל שם. וראה גם לעיל סוס"ח.

קיט כ"ח סוף ס"ה.

קכ עולת שבת סק"ד.

סימן רע"ז

א רב כק, ב. מור שז"ע ס"א.

ב ב"ח ריש המ"ו. מ"א סק"ב.

ג מ"א שם.

שכשיפתחו הדלת יוכל לכבות אם ינשב הרוח מחוץ אסור לפתוח הדלת כנגדו¹ (א) שמה יכבנו הרוח ואף שאינו מתכוון לכיבויו ודבר שאינו מתכוון מותר מכל מקום כיון

קונטרס אחרון

(א) שמה יכבנו כו' שמה תהא כו'² עיין בספ' משנה פכ"א³ בשם הריב"ש⁴ שתמה על הרמב"ם שכתב גבי כיבוד הבית שמה ישוה גומוה אם כן אינו פסיק רישיה עיין שם. אם כן גם על הטור וש"ע⁵ יש לתמוה כן. אבל באמת יש לומר גבי כיבוד הספק הוא שמה יש גומות בבית ואי אפשר שלא ישוה והוי ליה פסיק רישיה, ואם כן כשאינו ידוע הוי ליה ספיקא דאורייתא ולחומרא⁶. ולא דמי לשאר דבר שאינו מתכוון דספיקא הוי ושרי, דהתם הספק הוא שמה יעשה גומא והכא הספק הוא שמה יש כבר ואי אפשר שלא ישוה, ולא גרע משאר ספיקא דאורייתא. והוא הרין כאן בנידון דידן הספק הוא שמה ברגע זו שיתחיל לפתוח ינשב רוח בחוץ ואי אפשר שלא תכבה כשיפתח, ונמצא עושה איסור דאורייתא במה שפוח שעי"ן כן הרוח מכבה בודאי כיון שכבר יש רוח, והוא לא ידע ואש"ל שסבור כשמתחיל שוח שם רוח, לפי מה שכתב הגמא בסי' תקי"ד⁷ דהכא באין שם רוח עסקינן ואפילו הכי אסור, ושייך שפיר לשון שמה כמ"ש. וכחאי גוונא יש לומר בנקישת הדלת⁸ שמה ינקש בידים בחוץ והיה אז פסיק רישיה שאז אין ספק כלל, והספק הוא כשפותח כדרכו בלא הזיריה שמה ינקש פעם בחוץ, לכן צריך לזהר לעולם. וכן צריך לומר במה שכתב רש"י⁹ דביצה¹⁰ והעתיקום האחרונים טוף סי' תק"ח¹¹ דאין זה על מגת להפור, והיפוק ליה משום שאינו מתכוון ואינו פסיק רישיה מדקתני שמה תקרע, ובאמת כן משמע ברמב"ם פכ"ב¹², אבל רש"י סבירא ליה דהיישנין שמה יפעע בחוץ עדי שאי אפשר שלא תקרע¹³. וכן צריך לומר במה שכתב רמ"א סימן רס"ה¹⁴ בשם אור זרוע¹⁵ פן יתנדנד כו', ובאמת התייר שם ר"ת¹⁶ מהאי טעמא עיין שם בדרכי משה¹⁷, אבל דעת אור זרוע¹⁸ משום דהנדנדו בא ע"י נגיפה בחוץ וכשנוגע בפרץין לא יתנדנד, וזהו הספק פן יגיע בחוץ ואי אפשר שלא יתנדנד. וכן צריך לומר בגמ' דף קמ"א¹⁹ לא ליהדק כו' דלמא כו', והיינו בפסיק רישיה כמו שכתב המורדכי שם²⁰. וכן צריך לומר בש"ע סי' ש"ב ס"ט²¹ פן כו'.

ואף לפי מה שכתב הט"ו בסי' שי"ו סק"ג²² דספק פסיק רישיה שרי, וכן משמע בהרידא ברמב"ן במלחמות ור"ן פרק כירה²³ גבי צירוף והובא בי"י שי"ח²⁴, היינו להתייר בשעת הספק בלבד

ד מ"א סק"א וסי' תקד סק"י. וראה לקמן טוף ס"ג.
 ה מור וש"ע שם. וראה ב"ח בתחלת סי'.
 ו רמ"א פ"ו סי' ט ברעית רש"י שם ד"ה בפסקי. מור וש"ע שם.

צייונים לקונטרס אחרון

- א לקמן סי"ב: שמה תהא הדלת נוקשת בנר שאחוריה.
- ב הלכה ג.
- ג סי' שצד.
- ד כאן ס"א שכתבו שמה יכבנו הרוח.
- ה ראה אבני נזר יו"ד סי' רכ ס"י"א. חקרי הלכות ח"א טז, ב.
- ו ויקרא ה, יז.
- ז ט"ק י.
- ח דלקמן סי"ב.
- ט לד, א ד"ה ואין חוששין.
- י ראה שם בבב"י. ב"ח. לבושי. ט"ו. מ"א. לקמן שם. וראה גם לקמן סי' שב טוף ס"ד. דמותר לפצוע את האגוז במטלית ואין חוששין שמה תקרע. דאין זה קורע ע"מ לתפור.
- יא הלכה כו'.
- יב ראה אבני נזר א"ח סי' רגא. סי"ב. מה טל מלאכת קורע סי' כט.
- יג סי' ג. לעיל שם טוף ס"ז. שלא ליגע בנר של שמן תלוי פן יתנדנד הנר קצת כו'.
- יד ה"ל ע"ש סי' לג.
- טו והבא באור זרוע.
- טז אות ב.
- יז ארצ"ל: לאסור.
- יח ע"א ונדלקמן סי' ש"ב: מקנחו בקל ולא בדוחק פן אדרא בפומא דשישא [מוכין כפי הפך — רש"י] דלמא אתי לידי סחיטה.
- יט רמו תכח. וראה גם לקמן שם: פסיק רישיה ולא ימות הוא כשיהדק היטב.
- כ ודלקמן שם סי"ב: מקנחו בקל ולא בדוחק פן יסחוט (כלומר פן ידחוק בחוץ כ"כ עד שברא"י יסחוט).
- כא ודלקמן שם טוף ס"ד (עצורף סכרא זו לחימה).
- כב וראה לעיל סי' גוב קו"א ט"ק יד.
- כג יט, ב ד"ה גמ' מאי קאמר.
- כד ד"ה מוחס. לקמן סי' שיח טוף סכ"א.

הלכות שבת רעו

רסז

שאם ינשב הרוח אי אפשר שלא יכבה¹ ופסיק רישיה ולא ימות הוא² לפיכך אף בשעה שאין רוח מנשב בחוץ אסור לפותחה³ שמא יתחיל לנשב מיד שיתחיל לפתוח⁴ ואפילו אם הנר הוא מונח אחורי הדלת⁵ כגון דלת שנפתחת לפנים ומאחריה מונח בבית נר דלוק אסור לפותחה אם הנר הוא קרוב לדלת⁶ והוא (מכוון נגד פתיחת הדלת ממש⁷ דהיינו 2) נגד החלל שבין הדלת למוזה שהצירים קבועים בה מבפנים שחלל זה נעשה ע"י פתיחת הדלת⁸).

אבל אם הדלת פתוחה כבר מותר לנעלה⁹ בשביל שלא יכבה הנר ואין בזה משום גרם הבערה¹⁰ וכן החלון שכנגד נר שעל השלחן מותר לנעולו¹¹ ואסור לפתחו¹² אם הנר קרוב אליו קצת:

ב ואם הנר קבוע כמותל אחורי הדלת אסור לפתוח הדלת כדרכו בחול שמא תהא הדלת נוקשת בנר שאחוריה¹³ ואי אפשר שלא תכבנו כשתנקש בו ופסיק רישיה הוא¹⁴ אלא יזרזר לפתח בנחת¹⁵ שלא תגע הדלת בנר שאחוריה אבל לנעלה מותר בכל ענין¹⁶.

ואם הוא בענין ששניעול בחזק כדרכו תנקש הדלת על המוזה בחזק כל כך עד

קונטרס אחרון

כשאין שם חשש ודאי כלל, אבל אם יש לחוש שמא יהיה ודאי ואף על פי כן יעשה מה שיעשה, הרי זה דומה לשאר חששות וגזירות שתששו חכמים ואינו בכלל ספק פסיק רישיה, כמבואר בהדיא בתוס' דסנהדרין דף פ"ה ע"א סוף ד"ה [ור"ש] עיין שם. וגבי פתיחת הדלת נמי יש לומר כהאי גוונא, דאם יהיה פתוח ברוחב טפח על דרך משל חיישינן שמא מיד כשפשט ידו לדלת לפתוח ברוגע זו בתחלת הפתיחה ינשב רוח בחזק, ונמצא שפתיחה ברוחב טפח היא אחר שכבר נשב בתחלת הפתיחה רוח חזק כל כך שאי אפשר שלא יכבה כשפתח טפח או פחות, ונמצא עושה איסור אחר שהוא ודאי פסיק רישיה:

(ב) נגד החלל בו על כרחך צריך לומר כן אם מה שכתבו הבי"ח¹⁷ ומג"א¹⁸ נגד פתיחת הדלת ממש הוא בדוקא מכוון ממש, שהרי בטור וש"ע סי' תרפ"ג כתבו באחורי הדלת צריך לחוץ כו', ונר חנוכה הוא בטפח הסמוך לפתח¹⁹ וכשהוא אחורי הדלת אינו מכווין ממש נגד הפתיחה הגדולה:

10 תוס' שם ד"ה פתח ברעת רש"י. תרומת הרשן ח"א סי' נב. ב"י ריש הסי' רמ"א סי"א.
 11 ראה ב"י שם. לנשב מ"א. מ"א סק"ג.
 12 מרדכי רמז ת בשם מהר"ם. ב"י שם. רמ"א שם.
 13 רמ"א שם. מ"א סי' תקד' סק"ג. וראת גם לקמן שם סי' פ.
 14 פירוש ר"ח כהדיו דרב קק. כ. הובא כראש פס"ז סי' פ. מור וש"ע סי' פ"א.
 15 ר"ח שם. וראה ק"א סק"א.
 16 ב"י ריש הסי' ברעת ר"ח, ושכן משמעות הרמב"ם פ"ה הל'ו. ש"ע שם.
 17 ב"ח ריש הסי' ברעת ר"ח. מ"א סק"ד.

ז ראה ק"א סק"א.
 ח וגמרא שם. ורי"ב. דלקמן סי' של' א' וש"נ.
 ט מ"א סי' תקד' שם. לקמן שם סי' י. וראה ק"א כאן סק"א, ביאר האימור ב' אופנים (ממעט ספק פסיק רישא או ממעט שמא ימשך בפתחה אחר שהוא ודאי פסיק רישא). וכן ברא דלקמן סי' ב"ד.
 י ראה מ"א שם. ופ"ח לקמן שם.
 יא ברייתא שם וכפירוש דרא"ש שם ברעת רש"י. מור וש"ע שם.
 יב ראה ב"ח שם. מ"א סק"ב.
 יג מ"א שם.
 יד וראה ק"א סק"ב שניאה כמסתפק בדבר.

צינונים לקונטרס אחרון

הנרות לפתח בשביל הרוח שלא יכבה הנרות כשפותח הדלת.
 כז שבת כב, א. טור וש"ע סי' תרעא סי"ז.

כד ריש הסי'.
 כה סק"ב.
 כז ס"א (בנרות חנוכה); כליל שבת צריך לחוץ בין

שיתגרנד כל הכותל ויתגרנד נר הקבוע בו¹⁰ ויתקרב קצת השמן שבגר אצל הפתילה ויתחייב משום מבעיר או יתרחק קצת ממנה ויש בזה משום מכבה¹¹ צריך לזהר בין בפתחה בין בנעילה שתהא בנחת (בענין שלא יהא פסיק רישיה) אף אם הגר רחוק מהדלת:

ג. ואם הגר קבוע בדלת עצמה אם הוא של שמן אסור לפתוח או לנעול הדלת¹² כדרכו בחול¹³ שעל ידי הפתחה ונעילה כדרכו אי אפשר שלא יתקרב קצת השמן אל הפתילה (ויתחייב משום מבעיר) או יתרחק קצת ממנו (ויש בו משום מכבה)¹⁴ אלא פותח ונעול בנחת¹⁵ בענין שלא יהא פסיק רישיה¹⁶.

ואין איסור ג) בטלמול הדלת משום הגר המוקצה הקבוע בה לפי שהדלת לא נעשית בסיס לגר מפני שהיא חשובה שמשמשת לבית ובמלה אצלו ולא להגר¹⁷.

ואם הוא נר של שניה¹⁸ וכיוצא בו מותר לפתוח ולנעול כדרכו אלא א"כ הוא בענין (שיש לחוש) שכמה לגמרי¹⁹ אם לא יזהר לפתוח ולנעול בנחת אבל אם יפול ע"י כך לארץ אין בכך כלום כמו שיתבאר²⁰.

וכן אם הגר הוא אחורי הדלת והוא בענין שאין לחוש להרוח שמכחין (כגון שהדלת נפתח מחדר לחדר) אלא שויכבה מחמת הדלת עצמה שמנשבת עליו²¹ אם פותחה כדרכו בחול צריך לזהר לפותחה בנחת²² (בענין שלא יהיה פסיק רישיה²³):

ד. אסור לפתוח הדלת כנגד המדורה²⁴ הקרובה קצת אל הדלת²⁵ אם הרוח מנשבת

קונטרס אחרון

ג) ואין איסור בו עיני בטור סי' תר"פ ובהגהות מיימוניות¹ שלא תירצו כלום על בסיס, משום דסגי להו בהא הדלת חשיבה כמחוברת ואין כאן טלטול כלל. אבל התוס'² ומרדכי³ שתיצרו דלא ליהוי בסיס מכלל דלא סבירא להו הכי, אלא שייך בו טלטול בו בעצמו אבל אינו חשוב טלטול לענין הגר במה שמטלטל הדלת, ואפשר דהוי ליה טלטול מן הצד דשרי כשמתכוין לדבר המותר⁴, דהיינו הכניסה והיציאה, והטור והגהות מיימוניות אפשר שבאו לתרין אם מתכוין לנעול בשביל הגר חנוכה שלא יהיה מוצנע אחורי הדלת הפתוחה⁵ ויהיה פרסומי ניטא, וצ"ע⁶:

- כג מ"ו סק"א.
- כד ראה תוס' שם ד"ה פותח, וראה גם לעיל סי' רסה ס"ו.
- כה פירוש ר"י בדחוי רוב, כ. כ. הובא בתוס' שם ד"ה פותח, רא"ש פמ"ו ס"ו. מ. מור וש"ע ס"א.
- כו מ"א סק"א.
- כז תוס' שם. וז"ה משמעות הרא"ש שם, ומור וש"ע שם.
- כח מ"א שם.
- כט ראה מ"ו סק"ב.
- ל תוס' שם. מרדכי רמז ת. וראה ק"א סק"ג.
- לא ב"י ריש הסי'. רמ"א סוף ס"א.
- לב מ"ו סק"ג.
- לג סעף ה.
- לד שו"ת הריב"ש סי' שצד, אלה וזמא ואלה רבה סק"א.
- לה אלה וזמא ואלה רבה שם.
- לו ראה שו"ת הריב"ש שם.
- לז גמרא ק, ב. מור וש"ע ס"ב.
- לח תוס' שם ד"ה מר. ש"ע שם.

ציונים לקונטרס אחרון

- כח פ"ה את ג.
- כט ק, ב. ד"ה פותח.
- ל רמז ת.
- לא כדלקמן סי' שיא סיד' וש"נ.
- לב והיינו טלטול לצורך המוקצה שאסור אף בטלטול מן הצד, כדלקמן שם.
- לג ראה אז נדברו ח"ח ע"י צב.

הלכות שבת רעז

רסמ

מבחוץ שהרחה מבקרת המדרורה⁷² יותר ואפילו אין שם אלא רוח מצויה⁷³ שאינה מבקרת בוראי את המדרורה⁷⁴ גזרה משום רוח שאינה מצויה⁷⁵ שהיא מבקרת בוראי ופסיק רישיה הוא⁷⁶ אבל אם היתה פתוחה כנגד המדרורה מותר לסגרה ואין בזה משום מכבה⁷⁷:

ה הניח נר על גבי הטבלא⁷⁸ מבעוד יום ושכח לסלקו ממנה קודם שחשכה⁷⁹ ונצרכה לו הטבלא⁸⁰ למלטלה ולהשתמש בה בשבת מנער את הטבלא והנר נופל מעליה⁸¹ על הארץ ומלטלה לכל מקום שירצה ובלבד שלא יתכוין לכבות הנר בניעור זה⁸² ואף אם נכבה מאליה על ידי נפילתו אין בכך כלום⁸³ שדבר שאינו מתכוין הוא⁸⁴ ואין כאן פסיק רישיה שאפשר שלא יכבה ע"י כך.

במה דברים אמורים כשכבר כלה השמן מהנר⁸⁵ ולא נשאר בו רק פתילה דולקת או שהוא נר של שעוה וכיוצא בו⁸⁶ אבל נר שיש בו שמן אסור לנער הטבלא להפילו מעליה לפי שאי אפשר שלא יתקרב השמן קצת אל הפתילה ויתחייב משום מבקרו⁸⁷ או יתרחק קצת ממנו ויש בו משום מכבה⁸⁸ וכל שכן אם ישפוך ממנו קצת⁸⁹.

ומכל מקום מותר לומר לנכרי לנערה שכל פסיק רישיה מותר על ידי נכרי⁹⁰ כמו שנתבאר בס' רנ"ג⁹¹ ולפיכך אף בנר של שעוה וכיוצא בו טוב שלא יעשה הישראל בעצמו אלא על ידי נכרי⁹² אם אפשר בקל למצוא נכרי⁹³ או שא"צ למבלא כל כך⁹⁴.

ואם צריך למקום הטבלא יכול למלטלה עם הנר שעליה⁹⁵ אפילו הוא של שמן⁹⁶ לאיזה מקום שירצה⁹⁷ כמו שיתבאר בס' ש"ט⁹⁸:

ז וכל זה כששכח לסלק הנר מהטבלא קודם כניסת השבת שלכן לא נעשית הטבלא בסיס לדבר המוקצה כיון שאינה משמשת או לנר מדעת בעל הבית⁹⁹ אלא מוחבת שכחתו אבל אם מדעתו הניח הנר על הטבלא¹⁰⁰ שיהיה עליה כניסת השבת¹⁰¹ הרי נעשית בסיס להנר¹⁰² ומפלה אליו¹⁰³ ואסורה במלטלה כמוהו¹⁰⁴ לפיכך אסור לנערה¹⁰⁵

נו ראה תוס' שם. רא"ש שם. ר"ן שם. וראה לעיל סי' רסה ס"א. וראה פרישה סק"ח.
נז מ"א סק"ו.
נח סוף ס"ו וסכ"ה.
נט כל בו ריש סי' לא בשם ה"ר פרי. הובא בכ"י ר"ה ומ"ש ובלבד רמ"א ס"ו.
ס ראה לבוש שם. ב"ח סוף סי' זה.
סא רמ"א שם.
סב ראה גמרא קמב. ב.
סג ראה אליה וזמא סי' רנז סק"ב ואליה רבה שם סק"ו.
סד ראה רש"י שם ר"ה אבל.
סה מניין ו.
סו ראה לקמן סי' שפ ס"א.
סז גמרא קב. ב. מור וש"ע שם. וראה לקמן סי' רעב ס"א. סי' שי ס"ד וס"א. סי' שכה ס"ו.
סח ראה לקמן סי' שפ ס"ו וש"ע.
סט גמ' שם. מור וש"ע שם.
ע ראה רש"י מו. א ר"ה לדבר האסור ור"ה הא ליבא.
עא ראה רש"י קמב. ב ד"ה נעשה הבית. כ"י סי' שפ ר"ה שבת אבן. וראה גם לקמן שם.
עב מור וש"ע שם. וכ"מ מלשון רש"י קמב. ב ד"ה נעשה. אבל ראה לשון רש"י קב. ב ד"ה אבל.

לט רש"י שם ר"ה כנגד המדרורה. לבוש ס"ב. וראה גם לעיל סי' רנפ ס"ו גבי תנור.
מא גמרא שם כאביי. מור וש"ע שם.
מב רש"י שם ר"ה נא. ב"י ר"ה אסור. לבוש שם.
מג גמרא שם. כ"י שם. לבוש שם. מ"ז סק"ד.
מד כ"י שם.
מד מור וש"ע שם. וראה לעיל שם גבי תנור.
מה בריוותא קב. ב. מור וש"ע ס"ג.
מו ראה תרומת הדתן ח"ב סי' קצג. גמ"א סי' שפ סק"ו. וראה רש"י שם ר"ה אלא.
מז לבוש ס"ג.
מח בריוותא שם. מור וש"ע שם.
מט מור וש"ע שם. וראה גם לעיל סי' רסה ס"ד.
נ בריוותא שם. לבוש שם.
נא לבוש שם.
נב תוס' שם ר"ה מנערה. רא"ש פ"ו סי' ה. מור וש"ע שם.
נג ראב"ד פ"ב ה"ו. גמ"א שם. ר"ן (מה, א) ר"ה תנו. מור וש"ע שם.
נד וירושלמי שבת פ"ג ה"ו. הובא ברא"ש שם. מור וש"ע שם. לבוש שם.
נה וירושלמי שם. הובא ברא"ש שם. לבוש שם.

הלכות שבת רעו

אף אם הנר הוא של שיעור וכיוצא בו ואף אם צריך למקום המבוא¹⁰ אבל מותר ליגע במבוא¹¹ כמו שמותר ליגע בכל מוקצה¹² כמ"ש בס"י ש"ח¹³ ועל ידי נכרי מותר למלטלה¹⁴ ולנערה¹⁵ מטעם שנתבאר בס"י רע"ז¹⁶.

ויש אומרים¹⁷ שאינה נקראת כסיוס אלא א"כ היתה רעתו שיהיה הנר עליה כל השבת כולה אבל אם היה רעתו לסלקו אחר כניסת השבת על ידי נכרי¹⁸ או על ידי נעור או שאר מלטול מן הצד הרי זה מותר לנערה אם הנר של שיעור וכיוצא בו¹⁹ ויש לסמוך על דבריהם להקל במקום הפסד²⁰ כגון נר שעל השלחן שנפל על השלחן וחושש שלא ישרף השלחן ינער השלחן והנר נופל מעליו אם הוא של שיעור וכיוצא בו אם היה רעתו מבעוד יום לסלקו מעל השלחן בשבת על ידי נכרי²¹ או על ידי מלטול מן הצד.

ואם נפל הנר על המפה שעל השלחן אע"פ שהנר היה עומד עליה בכניסת השבת לא נעשית המפה בסיוס לו לדברי הכל²² מטעם שהבאר בס"י ש"ח²³ ויכול לנערה שיפול הנר מעליה או שאר מוקצה שנפל עליה בשבת אע"פ שאין שם הפסד אם לא ינער.

ואף אם נפל הנר או שאר מוקצה שעל השלחן שנעשה בסיוס להנר שהיה מונח עליו בכניסת השבת מכל מקום אם היה מונח על השלחן בכניסת השבת החיינו בבין השמשות גם לחם²⁴ (שלצורך השבת²⁵) הרי נעשה בסיוס לאיסור ולהיתר²⁶ בכניסת השבת ואף לאחר שסלקו הלחם ממנו לא נעשה בסיוס להנר בלבדו כיון שהוא כבר אחר כניסת השבת²⁷ ולפיכך יכול לנערו להפיל מעליו הנר ושאר מוקצה למלטלו אח"כ כמו שירצה²⁸ וכן אם היו מונחים עליו בין השמשות שאר דברים שאינם מוקצים²⁹ והוא שיהיו (הלחם או) שאר הדברים חשובים יותר³⁰ מן דליקת הנר החיינו מן השלהבת³¹ שהנר נעשה בסיוס אליה³² כמ"ש בס"י רע"ז³³.

ואם צריך לגוף השלחן למלטלו למקום אחר אם אפשר לנער ממנו הנר (כגון שא"צ עוד לנר זה) ונערנו ממנו מתהלה ע"י שיטה השלחן ויפול הנר מעליו ואח"כ ימלטנו

10 ב"ח שם. מ"ז שם. מ"א סק"ה. וראה גם לקמן סי' שש סוף סי'.

11 ב"ח שם.

12 כלומר לבי' הדעות המבואות כאן.

13 ס"י רע"ז.

14 מ"א שם.

15 ראה מ"א סי' רעט סק"ה. וראה קיצור הלכות סי' רעט הערה 16.

16 מ"א סי' רעט סק"ה.

17 ראה גם לקמן סי' שי ס"ח וש"נ. וראה תהלה לדרו סי' רעט סק"ב.

18 ראה גם לקמן סי' שש וסי' שי ס"ח.

19 ראה גם לקמן סי' שש שם וסי' שי ס"ח. וראה בדי השלחן סי' קיב סי' יא במשעם שאין המפה מועילה לכך.

20 ראה גם לקמן סי' שש ס"ד וסי' שי ס"ח.

21 וראה בדי'ה"ש סי' קיב סק"ד. וראה קיצור הלכות סי' רעט הערה 16 הערה 29. וראה גליקת התקשרות ששע"נ 16. וראה לקמן סי' ששל ס"ה.

22 מ"א סי' רעט סק"ה.

23 סוף סי' א.

24 ראה ב"י סי' שש ו"ה וכל זה. וראה גם לקמן שם.

25 רמ"א ס"ד. וראה גם מרדכי רעו ת.

26 עה מרדכי שם.

27 סוף סי' ד.

28 בין אם מונח עליה נר של שיעור בין נר של שמן (לעיל סי' רעו ס"ט), אם צריך למקום המבוא או להנות מאור הנר (לעיל שם רס"ו).

29 עה אם רוצה הני להשתמש בנוף המבוא, או אפילו אם רוצה הישראלי להשתמש במבוא נכבלי למלטלה כגון להנח עליו דבר הותר כדלקמן סי' שש ס"ד, אבל הישראלי אמור לו להשתמש בנוף מבוא ע"י מלטול כדלקמן סי' שש ס"ה.

30 מ"א ש"נ. וראה שם שסיים שאין להחיר לעם הארץ.

31 תוס' נא, א ר"ה או בשם ר"ח. ספר התרומה סי' דר ר"ה פרק נוטל. הובא במור סי' שש. דעה ב' בשו"ע סי' שש ס"ה. הובא גם לקמן סי' שש ס"ו. ואם התנה, ראה לקמן סי' רעט ס"ה.

32 ב"ח סוף דפי. מ"ז סק"ה. וראה גם תוס' מד, ב ר"ה ש.

33 כדלעיל ס"ה.

הלכות שבת ועזרתה

רעא

למקום שירצה¹³ ואם אי אפשר לנער (כגון שהוא צריך עוד לנר זה במקום האחר¹⁴ או שיש חשש הפסד¹⁵ בניעור זה שלא ישבר הנר¹⁶) רשאי לטלטלנו בעוד הנר עליו הואיל ולא נעשה כסיוס לו בלבדו בבין השמשות ואפילו אם אינו צריך עוד לנר אלא שצריך למקום השלחן¹⁷ ואם ינער שם הנר לא יוכל לעשות חפצו באותו מקום מותר לטלטל השלחן עם הנר שעליו למקום אחר הואיל ולא נעשה השלחן בבין השמשות כסיוס לאיסור בלבדו וכמו שיתבאר כל זה בס' ש"מ¹⁸ וש"י¹⁹ עיין שם כל פרטי דינים אלו ומעמיהם:

ז מותר להניח נר של שבת²⁰ מבעוד יום²¹ על גבי אילן וירדוק שם בשבת אבל אין מניחין נר של יו"ט דולק על האילן²² אפילו מבעוד יום²³ גזרה שמה יעלה באילן ביו"ט ליטול ממנו הנר²⁴ ונמצא משתמש במחובר לקרקע²⁵ ביו"ט שהוא אסור מטעם שיתבאר בס' של"ץ²⁶ אבל בשבת אין לחוש שמה יעלה עליו ליטול הנר לאחר שיכבה שהרי הוא אסור בטלטול אף לאחר שיכבה²⁷ כמו שיתבאר בס' רע"ט²⁸:

ח מותר לכפות קערה²⁹ של חרס³⁰ על גבי הנר בשביל שלא יאחז האור בקורה³¹ שמה שהוא מטלטל הקערה בשבת בשביל הצלת הקורה האסורה בטלטול בשבת אין בזה שום איסור כלל³² וכל שכן שמותר לכפותה על הנר כדי לשמש ממתני³³ ומכל מקום צריך שיניח מעט איור תחתיה שאם לא כן יכבה הנר³⁴:

רעח שיכול לכבות הנר בשביל החולה ובו ד' סעיפים:

א מותר לכבות את הנר בשביל החולה שיישן אם הוא חולה שיש בו חשש סכנה³⁵ אם לא יישן³⁶ וכן מי שמתירא מפני לסמים³⁷ שלא יתרחקו מותר לכבות הנר שלא יראוהו³⁸ שפקוק נפש רוחה שבת אפילו בחשש ספק סכנה כמו שיתבאר בס' שכ"ח³⁹:

אבל אם אין שם חשש סכנת נפשות אלא סכנת ממונ⁴⁰ וכן בשביל חולה שאין בו סכנה אסור לכבות מדברי סופרים ואם כבה פטור⁴¹ מפני שאין איסור מן התורה אלא

קיד משנה קכא, מנ"א, מור וש"ע ס"ה.
 קיד רש"י שם ד"ה כופין.
 קטו משנה שם, מור וש"ע שם.
 קטז ראה ק"א לעיל סי' רמז ס"ק יא (ד"ה ולדבר, ובכפמן שם) ולא ק"ל כל' יצחק (מג, א) דאין כלי נישל אלא לדבר הנשל בשבת. רש"י יק, א ד"ה כופין, מ"ז סק"ה.
 קז ים של שלמה ביצה פ"ב ס"ב ל. הובא במ"ז שם.
 קיח מ"א סק"ט.

סימן רעח

א משנה כג, מנ"ב ונראה ל, א, מור וש"ע ס"א.
 ב ראה קידור הלכות סי' רעח ועודה 2.
 ג משנה שם.
 ד ב"ה מ"ז סק"א.
 ה רש"י בבשנה שם ד"ה ומפני.
 ו ס"ב וש"ג.
 ז ראה רמב"ם פ"ב ה"ג ובמ"ז שם, ב"י מוס"י שד"ל.
 וראה גם לקמן סי' שדל סכ"ה, ושם סכ"ט בנגוס היקף הגוף של ריבם.
 ח נגורא שם אליבא דר"ש מור.

צז כולקמן סי' שפ"ד וש"ג.
 צח וראה לקמן סי' שיא ס"ד שאם מטלטל (רק) בשביל האיסור אסור אף בטלטול מן הגדל, וראה תהלה לידר סק"ה, וראה ע"ה לקמן סי' שיא ס"ז.
 צט מ"א סוף סק"ה.
 ק ראה ב"ה סוסי' שי, מ"א סי' שי סק"א, לקמן סי' שח מ"ן ס"ה, וראה ע"ה לקמן סי' שפ"ד "איזה הפסד ברבר ונותר", וראה גם לקמן סי' שי ס"ז: ינער גם הדחיתר עניו אם אין הפסד בניעורו.
 קא מ"א סק"ה.
 קב סעיף ד.
 קג סעיף ז.
 קד רב מה, רע"א, מור וש"ע ס"ד.
 קה רש"י שם ד"ה מניחין, ש"ע שם.
 קו רב שם, מור וש"ע שם, ראה לקמן סי' תקד סמ"ז.
 קז מור וש"ע סי' תקד ס"ז.
 קח רא"ש פ"ד סי' ב במפוא, מ"א סי' תקד ס"ק מו, אבל ראה לקמן שם סמ"ז, וראה תהלה לידר סק"ז.
 קט ראה רש"י שם ד"ה ע"ג דקל, מור וש"ע ס"ד.
 קי סעיף א.
 קיא רש"י שם, לבוש ס"ד, מ"ז סק"ז.
 קיב סעיף א.